

Владельщикова Ольга Олексіївна
студентка гр. МВСКМ-11, ННІМВ ім. Б. Д. Гаврилишина,
ЗУНУ, м. Тернопіль
Науковий керівник: д. е. н., професор Сохацька О. М.

УКРАЇНА VS «ПІВНІЧНИЙ ПОТІК – 2»: ЯК УНИКНУТИ ЕКСПАНСІЇ

«Північний потік – 2» – це проект розширення газогону «Північний потік – 1» протяжністю 1234 кілометри. Газогін проходить територією п'яти держав – Росії, Данії, Фінляндії, Швеції та Німеччини. Основною метою побудови цього газогону є транспортування газу до Центральної Європи. Проте, «Північний потік – 2» проходить поза територією України, а це в свою чергу може зробити її слабшою, та знизити її роль транзитера російського газу на світовій арені. Припинення транзиту може стати каталізатором щодо відкритої військової агресії Російської Федерації проти України. Тому ключовим питанням залишається: до яких дій повинен вдатися уряд України, щоб уникнути експансії та зберегти цілісність та міць держави?

Існує багато причин протидії «Північному потоку – 2». По-перше, трубопровід буде прямувати безпосередньо з Росії до Німеччини через Балтійське море, що означає, що росіяни отримають додаткові важелі впливу на європейців. По-друге, створення цього газопроводу може збільшити військово-морську присутність Росії в Балтійському морі – крок, який би обурив країни Балтії. По-третє, якби відносини між Європою та Росією погіршилися, росіяни могли б швидко припинити подачу газу до Німеччини, подібно до того, що це сталося з Україною у 2009 році. По-четверте, завершення будівництва «Північного потоку – 2» дасть росіянам енергетичну монополію на європейському континенті.

«Північний потік – 2» створює для України кілька проблем. Наша держава заробляє приблизно 1 мільярд доларів на рік із поточного газопроводу. Конкуренція з «Північним потоком – 2» призведе до того, що Україна втратить значну суму доходу. Україна також втратить свій вплив на Західну Європу, оскільки її трубопроводи стануть непотрібними. В результаті, хоча Європа буде залежати від Росії, росіяни можуть продовжувати втручатися у справи України без суттєвих для них наслідків.

Хоча «Північний потік – 2» створює проблеми для України та Польщі, кілька німецьких політиків, бізнесменів, інвесторів та компаній виступають за газопровід. Ці прихильники стверджували, що газопровід надасть Німеччині нові економічні можливості. Коли Німеччина перейшла від вугілля та ядерної енергії, вона стала найбільшим споживачем природного газу в Європі. Деякі німецькі політики, зокрема і донедавна Ангела Меркель, вважають, що «Північний потік – 2» зможе допомогти налагодити відносини між Німеччиною та Росією, оскільки дохід від цього газопроводу зміцнить їх економіку.

Незважаючи на підтримку Німеччини, багато європейських держав виступають проти «Північного потоку – 2». Наслідки введення в дію

газопроводу будуть серйозними викликами для енергетичної безпеки Європи. Сполучені Штати також категорично проти проекту, вони ввели численні санкції, щоб зупинити його будівництво. Для того, щоб зупинити експлуатацію, Сполучені Штати і їх союзники повинні продовжувати вводити санкції на ті компанії, членів ради директорів, і суди, що підтримують «Північний потік – 2». Численні організації вже відмовилися від проекту через ці загрози. Постійний тиск може змусити додаткові групи відмовитися від проекту. Нарешті, Захід має допомогти Україні та Польщі, допомагаючи їм реформувати відповідні галузі енергетики. Прийняття цієї стратегії допоможе Україні та Польщі зменшити енергозалежність від Росії.

Враховуючи ці ризики, противники «Північного потоку – 2» повинні швидко працювати, щоб переконати Німеччину, що наслідки газопроводу набагато перевищують користь. В іншому випадку, якщо ці сторони не зможуть переконати німців, енергетична безпека Європи значно погіршиться [1].

У вересні 2021 року Росія офіційно заявила, що будівництво «Північного потоку – 2» завершено, а це поставить під загрозу не тільки економіку країни, але й її безпеку, оскільки газопровід, що проходить через Україну, стримує агресію Росії. Якщо «Північний потік – 2» буде запущено, це стане не тільки економічним викликом, але і 100-відсотковим викликом безпеки для України. Відсутність збереження та захисту газової інфраструктури в Україні ще більше спонукатиме Путіна до насильства.

Україна повинна знайти союзників. В першу чергу – це Польща, для якої «Північний потік – 2» також становить загрозу, далі – країни Балтії, які після виходу з Радянського Союзу активно борються проти політики Кремля.

Однією з можливостей Заходу допомогти Україні є повне використання значного потенціалу країни з відновлюваних джерел енергії, зокрема щодо блакитного та зеленого водню, а також морських вітрових потужностей. Це вже було визнано в Зеленому новому курсі ЄС та Зелено-американському фонді США для України. Це тенденція повинна продовжуватися для того, щоб зберегти роль України як геополітичного гравця у Східній Європі та відповідати очікуваному подальшому швидкому зростанню попиту на зелену енергію в Європі.

Українська державна газова компанія «Нафтогаз» за останні роки пройшла масштабні реформи. Однак для забезпечення адаптації та модернізації вже значних потужностей України будуть потрібні значні іноземні інвестиції. Невідкладним пріоритетом є подальше оновлення, розширення та перетворення існуючої інфраструктури транспортування та зберігання газу в Україні. Необхідно планувати та будувати нові потужності для виробництва зеленого та блакитного водню, а також відновлюваної енергії.

Для того, щоб досягти швидкого прогресу в цих сферах, як державні, так і корпоративні інвестори повинні втрутитися, надаючи необхідне фінансування, досвід та інституційну підтримку. Ця інвестиція не тільки забезпечить значну фінансову та екологічну віддачу, але й урівноважить негативний вплив можливого початку експлуатації «Північного потоку – 2» у східному сусідстві ЄС та за його межами [2].

Хоча й будівництво «Північного потоку – 2» завершено і Данія дала дозвіл на його експлуатацію, Україні потрібно продовжувати боротися, адже це є вирішальним фактором нашого майбутнього. Включення України до процесу сертифікації цього газогону, а також газовий шантаж Газпрому, використання Путіним газу як інструменту політичного тиску на ЄС у листопаді 2021 року ще раз підтверджують той факт, що боротьба проти цього газогону продовжується.

Список використаних джерел:

1. The Security Implications of Nord Stream 2 for Ukraine, Poland, and Germany. URL: <https://www.wilsoncenter.org/blog-post/security-implications-nord-stream-2-ukraine-poland-and-germany>.

2. EU should invest in Ukrainian green energy to limit negative impact of Nord Stream 2. URL: <https://www.euronews.com/2021/10/01/eu-should-invest-in-ukrainian-green-energy-to-limit-nord-stream-2-pipeline-s-impact-view>.